

บทสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง เกี่ยวกับระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในประเด็นหลักดังนี้

1. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อระบบการวัดผลและประเมินผลทั้งในด้านการปฏิบัติและในด้านการเห็นชอบในหลักการว่ามีลักษณะเป็นเช่นใด
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาวาสอดคล้องหรือขัดแย้งกันในด้านใดบ้าง
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และความเห็นชอบในหลักเกณฑ์ของการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์และนักศึกษาวาสอดคล้องกันหรือไม่

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่จัดทำเป็นสเกล ใหญ่ครอบคลุมแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น 2 ด้านพร้อมกันคือ ด้านที่มีต่อการปฏิบัติจริงและด้านความเห็นชอบในหลักการ มีข้อความ 80 ข้อ แบ่งเป็น 8 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 10 ข้อ แบบสอบถามนี้ได้ทดลองใช้ก่อนกับกลุ่มตัวอย่างที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์

การดำเนินการวิจัยใช้ประชากรในวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง 8 แห่งยกเว้นที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามซึ่งได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 666 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 800 ฉบับ โดยการสุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยครูแห่งละ 100 คน เป็นอาจารย์ 50 คน นักศึกษา 50 คน

ขอค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ในด้านการปฏิบัติ อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การปรับปรุงวิธีการ วัดผลการ ศึกษาและ ออกเอกสาร เกี่ยวกับการ วัดผล การ ศึกษา
- 1.2 การใช้วิธีการ สอบแบบให้เปิดหนังสือตอบหรือนำไปตอบที่บ้าน
- 1.3 ทดลองสอนและทดลองวัดผล
- 1.4 การใช้ข้อสอบให้เป็นที่พอใจของนักศึกษา
- 1.5 ข้อสอบที่วัดสิ่งที่นอกเหนือจากความจำ
- 1.6 การลงโทษผู้ทุจริตในการสอบ

2. ในด้านความเห็นชอบในหลักการ อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นชอบตรงกัน เกี่ยวกับการให้นำหลักเกณฑ์ต่อไปนี้มาใช้ในระบบการวัดผลและประเมินผลการ ศึกษา

- 2.1 ให้นักศึกษาทราบความก้าวหน้าของตนเองด้วยระบบการ วัดผลการ ศึกษา
- 2.2 พยายามทำให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าใจวิธีการประเมินผลแบบไม่มีเกรด
- 2.3 ให้อาจารย์และนักศึกษารู้อุปุหาการ เรียนการสอนที่ขึ้นจากการ วัดผลการ ศึกษา
- 2.4 ให้มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการ วัดผลการ ศึกษาของแต่ละวิชาอย่างครบถ้วน
- 2.5 ให้อาจารย์ทุกคนได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ เรื่องการ วัดผลการ ศึกษาอัน รับประทานสอน
- 2.6 ให้มีการอบรมและแนะนำเกี่ยวกับการ เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
- 2.7 ให้มีการ เน้นเรื่องความมุ่งหมายของหลักสูตรว่า เป็นสิ่งจำเป็นต่อการ วัด ผลการ ศึกษา

- 2.8 ให้ออกการใช้เครื่องมือที่ผู้สอนสร้างเองเป็นการ วัดผลที่ดี
- 2.9 ใ้หญิงวัด เรืองความคิดเห็นใหม่มากกว่าความจำ
- 2.10 ใ้ผู้ร่างหลักสูตรมีโอกาสดูชี้แจงและ เสนอแนะวิธีวัดผลการ ศึกษาให้ อาจารย์และนักศึกษาทราบด้วยเอกสารต่าง ๆ
- 2.11 ใ้จัดทำข้อสอบที่มีคุณภาพดีตามหลักวิชาวัดผล เพื่อให้การ วัดผลการ ศึกษา เป็นที่ เชื่อถือได้
- 2.12 ใ้ข้อสอบที่ใ้มีความ สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายเฉพาะวิชา
- 2.13 ใ้มีการ วิเคราะห์ข้อสอบที่ใ้ในวิทยาลัยครูอย่างสม่ำเสมอ
- 2.14 ใ้มีการ วัดผลตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน
- 2.15 ใ้ นักศึกษาช่วยกันแก้ปัญหาในห้องสอบ
- 2.16 ใ้มีการ ป้องกันการทุจริตในการสอบ
- 2.17 ใ้มีการ เน้นคำชี้แจงก่อนตอบคำถามในข้อสอบ
- 2.18 ใ้มีการ สอบเพื่อใ้ทราบว่าอาจารย์ควรช่วยเหลือ นักศึกษาค้นใ้ได้บ้าง มีความจำเป็นมากกว่าการ สอบเพื่อใ้ทราบว่าเขาจำและเข้าใจอะไร จากสิ่งที่สอนไปแล้วเท่าใด

3. ในการ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลัก เกณฑ์และความคิดเห็นชอบในหลัก เกณฑ์ของการ วัดผลและประเมินผลการ ศึกษา ปรากฏว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติตามหลัก เกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของตน 6 หัวข้อ และมีความเห็นว่าการปฏิบัติตามหลัก เกณฑ์ดังกล่าวขัดแย้งกับความเห็นของตน 2 หัวข้อ ได้แก่ ข้อ การใช้ประโยชน์จากการ วัดผลการ ศึกษาและวิธีการ วัดผลการ ศึกษา

4. จากคำตอบในภาคที่ 3 ของแบบสอบถาม อาจารย์และนักศึกษาค้นใ้ให้ความเห็นที่เป็นสาระสำคัญไว้ดังนี้

- 4.1 ควรมีการทดสอบเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน
- 4.2 ใ้มีหลักการเกณฑ์ที่แน่นอนให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
- 4.3 ขอสอบวัดแต่ความจำและไม่มีการวิเคราะห์ขอสอบ
- 4.4 ควรควบคุมไม่ให้มีการทุจริตในการสอบ
- 4.5 ขอสอบเชื่อมั่นไม่ได้
- 4.6 การให้เกรดไม่ยุติธรรม
- 4.7 วัดผลได้ไม่ตรงจุดมุ่งหมายจริง ๆ
- 4.8 ควรใช้ระบบอิงเกณฑ์
- 4.9 ควรมีหน่วยงานจัดการ เกี่ยวกับการวัดผลโดยเฉพาะ
- 4.10 ให้แจ้งผลการศึกษาเร็วกว่าที่เป็นอยู่

อภิปรายผลของการวิจัย

จากข้อค้นพบที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในวิทยาลัยครูมิได้เป็นแบบอย่างที่ดี ที่จะทำให้นักศึกษายึดไว้เป็นตัวอย่างในโอกาสที่ตนเองจบออกไปและทำหน้าที่สอนในโรงเรียนประถมและมัธยม จากการวิจัยของนายกมล สุกประเสริฐ เมื่อ พ.ศ. 2513¹ พบว่ามีครูประมาณร้อยละ 55 เห็นว่าการเลื่อนชั้นของเด็กยังเชื่อถือไม่ได้ เพราะขอสอบยังไม่ดีพอ และเสนอแนะให้นักบริหารให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องการวัดผลการศึกษา การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของนาย กมล สุกประเสริฐ เพราะครูอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูก็มีความเห็นว่า ขอสอบใน

¹ กมล สุกประเสริฐ "การศึกษาองค์ประกอบของโรงเรียน ที่มีอัตราการเลื่อนชั้นสูงและต่ำ" เอกสารการวิจัย กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2513

วิทยาลัยครูยังเชื่อมั่นไม่ได้ เป็นข้อมูลที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะในเมื่อวิทยาลัยครูที่เป็นแม่บทของวิชาการให้ศึกษาก็ยังไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ใดแล้ว จะหวังอะไรจากโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา และเมื่อ 2517 สำนักงานทดสอบกรมวิชาการ ได้รายงานปัญหาการวัดผลการศึกษา² พบว่ามีปัญหาของวิชาที่กำลังคนถึงร้อยละ 34.84 มีปัญหาการพิมพ์ข้อสอบร้อยละ 35.62 ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เป็นปัญหาของวิทยาลัยครูเช่นกัน เพราะในวิทยาลัยครูมีการเสนอแนะให้จัดตั้งหน่วยงานจัดการเกี่ยวกับการวัดผลโดยเฉพาะจากการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามในภาคที่ 3

ในข้อที่อาจารย์และนักศึกษาให้ข้อคิดเห็นว่าข้อสอบที่ใช้ในวิทยาลัยครูวัดแต่ความจำ ทำให้ละเลยต่อการสอบเกี่ยวกับการให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ปัญหาถ้าหากไม่แก้ไข จะทำให้นักศึกษาหาทางแสดงความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้อง เช่น แสดงความคิดเห็นไปในทางวิจารณ์อาจารย์และระบบงานในสถานศึกษา ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าหากการสอบในวิทยาลัยเป็นจุดที่ให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ก็จะทำให้อาจารย์ได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษา ถ้าเป็นความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ก็จะได้ช่วยสนับสนุน และในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นความคิดเห็นในทางทำลาย ก็จะได้หาทางป้องกันแก้ไขเสียตั้งแต่เริ่มต้น

โดยสรุปส่วนรวมแล้ว อาจารย์ก็ดี นักศึกษาก็ดี ยังมีความต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแล้ว เห็นว่าการปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผลในวิทยาลัยครูควรจะได้จัดทำตามแนวความคิดของ Bloom ที่เสนอให้ใช้ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอน (Formative evaluation) และการประเมินผลสัมฤทธิ์รวบยอด (Summative evaluation)

² สำนักงานทดสอบ กรมวิชาการ "ปัญหาการวัดผลการศึกษา" รายงานการวิจัยฉบับที่ 1 พ.ศ. 2517 เอกสารโรเนียว หน้า 39

ความคุ้นไป จะเป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าวิธีอื่น ๆ เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการ วัตถุประสงค์และการประเมินผลนั้น ควรจะเป็นที่ยอมรับของทั้งอาจารย์และนักศึกษา การจะยึด ความคิดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะทำให้การปรับปรุงการเรียนการสอนทำได้ยาก เช่น ถ้าจะมุ่งแต่ความคิดของอาจารย์ ยึดสอนแต่ฝ่ายเดียวก็จะทำให้ผู้เรียน มีข้อโต้แย้งไควา อาจารย์แต่ละคนในระบบไม่เหมือนกัน ไม่มีความยุติธรรม และถ้าจะยึด ความคิดของนักศึกษา ก็จะทำให้การเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ เพราะนักเรียนมุ่งหวังความ สะดวกสบายมากกว่าอย่างอื่น ดังนั้น ตามแนวความคิดของ ครอนบาค ที่เสนอให้มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ออกว่า ผู้เรียนทำได้แค่ไหน จึงจะถือว่ามีความรู้ จึงเป็นสิ่งที่นำมาใช้อย่าง ยิ่งในวิทยาลัยครู /

ในประเด็นสุดท้ายที่จะอภิปราย เกี่ยวกับการวัดผลใดแก่ข้อความที่เกี่ยวกับการให้ อาจารย์ใดทดลองสอนและทดลองสอบก่อนที่จะนำมาสอน เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ถ้า อาจารย์ผู้สอนได้วิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาสอนก่อนว่าจะเรียงลำดับก่อนหลังอย่างไร จึง จะทำให้ผู้เรียนรู้อะไรและเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน อย่างมาก เพราะเท่าที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในด้านการวัดผลการ ศึกษาของวิทยาลัยครูพบว่า อาจารย์มักจะอ้างว่านักศึกษามีความรู้น้อย ไม่สามารถจะเรียนสิ่งที่ตัวเองสอนได้ เป็นเหตุ ให้ให้นักศึกษาต้องสอบตกครั้งละมาก ๆ ที่ถูกควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องศึกษาดู ว่าที่นักศึกษาเรียนไม่ได้เป็นเพราะอะไร ขาดรากฐานอะไร และเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้ นั้นที่จะต้องเพิ่มเติมรากฐานเหล่านั้นให้เสียก่อน ย่อมจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางดาน วิชาการ เพราะนักศึกษาจะมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง มิใช่ยังเรียนก็ยังไม่รู้เรื่องเพราะ ขาดรากฐานที่ดีและเป็นที่น่าสังเกตุว่า ขอคนพบในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับปัญหาและขอ อยางของคณะกรรมการวางแผนฐานการปฏิรูปการศึกษาอย่างยิ่ง เช่น ในข้อที่คณะกรรมการ

ดังกล่าวได้รายงานในรายงานซึ่งปรากฏในหนังสือ การปฏิรูปการศึกษา³ ว่า

1. ข้อสอบที่ใช้ในการ วัดผลการศึกษาวัดแต่ความจำ
2. การทดสอบการ วัดผลการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการ สิ้นเปลืองและสูญเสีย เปล่าผล การสอบยังเชื่อมั่นไม่ได้
3. การ วัดผลที่แล้มา ยึดถือ เวลาเรียนเป็นหลัก
4. ครูไม่รับผิดชอบต่อการ เรียนรู้ของเด็ก ครูถือว่าสอนแล้วเด็กจะได้รับรู้ เรียนรู้ แค่ไหนเป็นภาระของเด็กเอง

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่าผลการ วิจัยยังสนับสนุนรายงานดังกล่าว เพราะจากการ วิเคราะห์หข้อปัญหาที่มีผู้ตอบก็พบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษาทาง ระบุตรงกันว่า การ วัดผล วัดแต่ความจำ ข้อสอบเชื่อมั่นไม่ได้ และครูไม่รับผิดชอบช่วยเหลือให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่ผู้บริหาร การ ศึกษาควร จะใคร่ตระหนักและหาทางแก้ไขเสีย โดยเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการ วิจัยนี้สรุปได้ว่า ระบบการ วัดผลและประเมินผล การ ศึกษาของ วิทยาลัยครู ยังขาดความ เชื่อมั่น และมีการ ปฏิบัติตามหลัก เกณฑ์ถูกต้องในเกณฑ์ ไม่น่าพอใจ ควรจะใคร่หาทาง ผิดกอบรม ให้ความรู้แก่อาจารย์ในวิทยาลัยครู เกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลให้จริงจั่งและยึดแนวทางเดียวกัน

³ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย เล่มเดิม หน้า 128

2. วิทยาลัยครูแต่ละแห่งควรมีข้อกำหนดให้อาจารย์ดำเนินการวัดผลตามระบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) เพื่อแก้ปัญหาความบกพร่องของการให้เกรด การทุจริตในการสอบ และปัญหาอื่น ๆ ที่วิเคราะห์พบ

3. ควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและควบคุมดูแลระบบการวัดผลเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์

4. ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เพื่อนำมาประเมินหาทางแก้ไขตามขั้นตอน เพราะการวิจัยนี้ยังไม่สมบูรณ์พอ เนื่องจากจำกัดประชากรอยู่ในวิทยาลัยครูสังกัดส่วนภูมิภาคเพียง 8 แห่งเท่านั้น

5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดผลและประเมินผลการศึกษาในวิทยาลัยครูทั่วประเทศเป็นระยะ เพื่อเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอาจารย์และยังไปกว้านสำรวจได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ด้วย เช่นกัน เพื่อเป็นการพัฒนางานฝึกอบรมครูใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย